

Pełnia życia

Czuje i reaguje Już w 7. tygodniu podrażnienie skóry w okolicach warg powoduje reakcję całego ciała. W 9. tygodniu dziecko odczuwa ból już niemal całą powierzchnią ciała. Płód reaguje na ból jak dorosły człowiek: odsuwa się od źródła bólu, przesuwając się w tył, gwałtownie rusza rękami i nogami, wykrzywia twarz. Wszystkie zmysły są aktywne w okresie prenatalnym. Słuch: dziecko rusza się, gdy usłyszy donośny dźwięk; smak: rozróżnia smaki wód płodowych, wzrok: zmianą rytmu serca reaguje na nagłe oświetlenie brzucha matki, węch: jest zdolne do rozróżniania przyjemnych i nieprzyjemnych zapachów.

Rusza się Już od drugiego miesiąca dziecko zaczyna się ruszać: przeciąga się, podskakuje, ziewa, dotyka rękami głowy, rusza ustami, robi miny. Filmy rejestrujące zachowanie 3-miesięcznego dziecka pokazują, jak „tańczy” ono w macicy. W 4. miesiącu udało się odnotować ok. 20 tysięcy różnych ruchów w ciągu dnia. Prawidłowo rozwijające się dziecko rzadko trwa w bezruchu dłużej niż 10 minut.

Uczy się świata W okresie prenatalnym dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia. Pamięć prenatalna kształtuje jego reakcje w późniejszym życiu. Rozluźnia nas przyjęcie pozycji płodowej, przyciemnione światło (przypominające półmrok i przytulność macicy), odpoczynek w wodzie (przywołujący pamięć środowiska wodnego), kołysanie (podobne do rytmu oddechu i ruchów matki) czy rytmiczne dźwięki (przypominające o biciu jej serca).

fol. A. Zachwieja

Twarz dziecka ok. 4 miesiące od poczęcia